

3i

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

14-2-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Κρυονέριον*.....
(παλαιότερον ὄνομα: *Ἀβάνι*....), Ἐπαρχίας *Καζαβέρων*
Νομοῦ .. *Ἀργαίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Ἀδελφάν*
Ἰωάν. Μωσσεύτα ἐπάγγελμα .. *διδακτὰς*...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .. *Κρυονέρι - Καζαβέρων*...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *δύο*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Χρίστος Βουρδούκης*.....
Μάριμος Κρυονέριον.....
ἡλικία.. *66*.... γραμματικαὶ γνώσεις.. *δυομισητά*.....
..... τόπος καταγωγῆς *Κρυονέρι*.....
.....

Β) *Κωμόπολις Ἀβάνι* .. ἡλικία *68* .. γραμματικαὶ *δυομισητά*
δύομισητά γένος *παρναμάκη* *Κρυονέρι*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Ὁρει. ἀγροτικαὶ περιοχαὶ ἔμενον διὰ*
ἀγρανάωσιον. ἔχρησιμα ποιοῦντο διὰ βοσκήν ποιμνίων.
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
... *εἰς κοινὰς συμφυρεῖς*.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; .... *Ναί*.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Συγχρόνως... ὅσοι. μέτρησ. αὐτῶν οἰκτ. κτηνοτροφία. καὶ. βρεφιστ. με. σοφ. κ.α. ....*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *καί. ....*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐπαχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

Ἐχρησιμοποιοῦντο. ἐργάται, κ.α. οἰοί. καὶ. ἀπὸ. τῶν. δούλων. τῶν. ἡμερομισθίων. εἰς. χρήμα. καὶ. εἰς. εἶδος. ....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπτήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *εἰς. τῶν. καμμένων. περιγ. πατρῶν. ....*

β) Ἐπτήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. καὶ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρματευτάδες (ἐμποροί) κλπ. ; ... *ὡς. δ. εἰς. τὰ. μάζεμα. ἔργων., καὶ. οἰκ. οἰκονομ. ....*

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Ἡ ζωοτροφία ἐξήντα εἰς ζωϊκῶν πτωμάτων...
καὶ πᾶσι παραμύθια.....

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..... 1928.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 1955... Γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς εἰσέρχων

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιοῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... 1955... Γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς εἰσέρχων

1. ὁλοκ. ἀνιμάνα ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸ πρῶτου
2. γὰρ καὶ ζερμὰ δὲ καὶ διγέρων.....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. εἰσάγωμα... 4. κεντρ. αἵζων 7..... 10.....

2. εἰσάγωμα... 5. εἰσάγωμα... 8.....

3. χερσὶν... 6. χερσὶν... 9.....

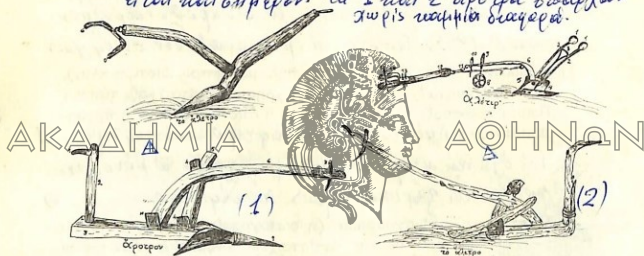
Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) 1960. (ἔρχεται εἰς εἰσέρχων)
Μηχανὴ θερισμοῦ .. Δέκ. πρῶτον.....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν στάχυων (δεματιῶν) Δέν. εὐαρχεί..

5) Μηχανή ἀλωνισμού Πιστ. τό. 1958. (ἐρχεται ἀπὸ ἀγγλ.)

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον . Δι. Ἰβνι. ο.ι. χειρχοί....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμεν ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; τὸ ἴδιον τὸ παλαιὸν ἄροτρον χρησιμοποιεῖται καὶ σήμερον. τὰ 1 καὶ 2 ἄροτρα εὐαρχείαν χωρὶς καμμία διαφορὰ.

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον (1) καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. εἰς τὸ σχέδιον 1 καὶ 2

1. χειρ. μ.	6. σταθάρ.	11. ....
2.	7. σταθάρ.	12. ....
3.	8. σταθάρ.	13. ....
4. ἀγ. ω.	9. ... ν. ν.	14. ....
5. σταθάρ.	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

..τοῦ ὕνι.. ὕνι.. ἀροτρίασιν.. διὰ.. ὄλων.. καὶ.. εἰδῶν.. τῶν χω-
ματερῶν.. τοῦ ἐν.. χρήσει.. ὕνι.. εἶναι.. τοῦ ὕνι.. ἀροτ-
.. (4) .. καὶ.. σημειώσατε ..

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου ; .. καριώδη ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ .. ΑΘΗΝΩΝ

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; ..

.. τοῦ ὕνι.. ἀροτρίασιν.. διὰ.. ὄλων.. καὶ.. εἰδῶν.. τῶν χω-
ματερῶν.. τοῦ ἐν.. χρήσει.. ὕνι.. εἶναι.. τοῦ ὕνι.. ἀροτ-
.. (4) .. καὶ.. σημειώσατε ..

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.) ..

.. τοῦ ὕνι.. ἀροτρίασιν.. διὰ.. ὄλων.. καὶ.. εἰδῶν.. τῶν χω-
ματερῶν.. τοῦ ἐν.. χρήσει.. ὕνι.. εἶναι.. τοῦ ὕνι.. ἀροτ-
.. (4) .. καὶ.. σημειώσατε ..

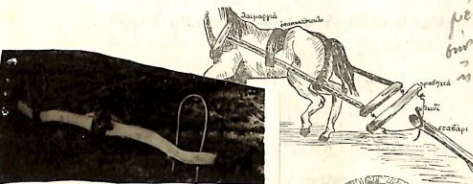

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροστρον.....

... Πυρροργία με γόνιμοις... βασιλεύοντες... τρα-
βιγχοί... πρὸς... καὶ... βασιλεῖς... ἐκδοκῶν...

μέ
 δύο
 τρία
 τέσσερα
 πέντε
 έξι
 επτά
 οκτώ
 εννέα
 δέκα

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποία ἡ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας... *ὥργωνε παλαιότερον... ὁ ἰδιοκτήτης... ἄνδρας ἢ γυναῖκα...*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) ... Γ. Μ. Κ. ... Θ. Δ. Δ. ... Ν. Ρ. Ν. ...

ῥησιν αὐτοῦ. ὁ Ἰησοῦς... καὶ ἄλλα... μαρ-
τυρία, καθάρματα, σχίσμα. καὶ ῥήματα καὶ

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις το σιδηρούν άροτρον.....

... το ἴδιον... ἀποκαταστήσει εἰς τὸ ἕλκος... καὶ
... ἐλεήσει... κε 1

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Με χαίρει αλλ' έχει δουλειά... εσύ... μέρα κα
 η κα μαμά σου... σού... άδερφα...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ... εἰς τὰ ... κατὰ τὰ ... κατὰ τὰ ... εἰς τὰ ...
... κατὰ τὰ ...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημοτικῶν. Πόσα ὀργῶματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργῶματα αὐτὰ π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Πρὶν. Ἐξέκεο... εἶναι, γυρῶ καὶ... εἶναι καὶ... εἶναι... Γυὰ καὶ γυρῶναι. Σπυρ- βριο. γυὰ καὶ ἄμμο. Μάρκο..... Ὁ γυρῶναι ἄρρημα. ἄρρημα. ὀρρημα. κὲ 2^η διβόλισμα, γυρῶναι, γυρῶναι, γυρῶναι.....*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἄνωτέρω)

Врхуња „Давој Маса“ владуно пој д'осе

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσφαρτεῖν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αὐτὰρ ἢ ἄλλο δημητριακόν...
...ε.να. ²¹ ε.ν.σ....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; αἰτεῖται κηρὶ. 1-2. ὀργώματα, ἀραβοσίτος 1-3 ψυχανθῶν 1 κηπευτικῶν 1-3.

- 5) Ποια έργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουΐτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; *Μὲ ἔργονευκὴν...*

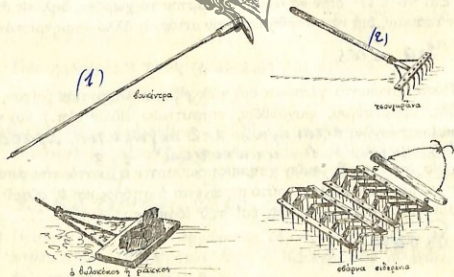
*αἰδηρᾷ ράβδῳ καὶ ἔχει κοινωδὲ καὶ π. εἰς τὸ ἄκρον καὶ βουκέντρον καὶ δέχεται ζῶντι...
... ἔχιδω (1) .....*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Γίνεται... μ.ε. σβάρνισμα... ζῶντι...*

ἢ σβάρνισμα... ἔχιδω (2) ... ζῶντι, ...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργανωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει, ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

*ἢ σκαφή καὶ ἀγροῦ καὶ δὲν ἔχει ὄργανωθῇ γίνεται...
... μ.ε. σβάρνισμα... ἢ σκαφή, ...*

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

[illegible]

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἡ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν.
 Ἰὸν. βοηδῶν. ἡ χυκαῖνα. κου. ἡ κα. παιδιά. κου.
 ἡ ἐργάτες. καὶ ἡ ἔργον. παλαιότατες.....

- [illegible]

- 8) Ποια χωράφια εκκαλλιεργούνται (ή καλλιεργούνται) δια τροφάς των ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. *Μ. ρόβη. σέ. ζερνιό, δ. σάνον. σέ. ιωαννιναί. καί τό κρεμνίζε. σέ. ιωαννιναί. Αμμουδερά.....*

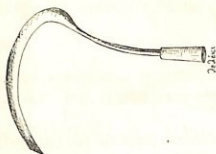
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιὲς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. ... καὶ γεωμήλων καὶ φρυγανῶν καὶ κα-
ρυκευῶν εἰς αὐλάκια.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Μὲ κὸ δρεπάνι...
αχ.έδιων. (1).*

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΕΛΛΗΝΟΥ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) *Πρὶν κὸ δρεπάνι ἀπὸ τοῦ 1930 μὲ τις κόσσες*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

*Ὁδοντωτὴ... αχ.έδιων... εἰς τὴν φωτογραφίαν
ἀπὸ τοῦ 1930 μὲ τις κόσσες*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ჭაჭინი... χερσὺν

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *Ο σιδεργεχός* .....

6) Ὅτι παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμός μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ὡς συνέβη πρὸ ἑξαμήνου. μὲ καὶ χεῖρα. ὅταν δὲν εἴχῃ ἀνάγκη. ἢ ὀσπρία. καὶ ἢ ρόβη. καὶ ἢ ἄλλα ὡς ἑξαμήνου μὲ καὶ χεῖρα.

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἑθερίζοντο (ἢ ἑθερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ἀνάλογα μ. ἐκ. ἀναθεωρεῖ καὶ γράφει ὡς 40. ὡς πρὸς σιτὰ ἡμῶν* .....

- 2) Οἱ στάχυς πού ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἔλεγοντο*
καὶ λέγονται καὶ νῦν καὶ πάλαι **ΚΑΘΗΜΕΝΑΙ**

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστοὺς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; .. *οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ* ..

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεῖρες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Παλαιότερα φ.ε.
χεῖρ. χεῖρες. ἐγκλωκάν. ἕνα χερόθετο. καί φ.ε. 20
χερόθετο. ἕνα. διότι. καί. εἰ. μεγάλα. εἰς. πρῶτα.
Ζήμενα. πρὸς. μίαν. κατεύθυνσιν.....*

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

1. ἄνδρες. 2. θειοκλής. ἔδενε. καὶ χερό. βοζα. ...
 1. 2. 3. χεριές. } καὶ. μετὰ. 2. 3. ἡμέρες. ἔδενε.
 καὶ. δεμάτια. ἀνὰ. 20. χερό. βοζα. ....
 ἔδενοντο. ἢ. μετὰ. καὶ. ἰδία. καὶ. ἐπὶ. ἡμέρας. (μαρτύρη-
 να. ἀπὸ. τῆς. ῥίζας). ἢ. μετὰ. βοζα. βοζα. καὶ. βοζα. ...
 καὶ. ἔδενε. ἀνδρες. ἢ. γυναῖκες. ἐργαζόμενοι.
 δὲν. ἐχρησιμοποιεῖτο. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Ὁ. καὶ. ἔδενοντο. καὶ. δεμάτια. καὶ. μετὰ. βοζα. ...
 ἀπὸ. ἀγρῶν. καὶ. ἐπὶ. βοζα. βοζα. ...
 (καὶ. ἔδενοντο. ἀπὸ. ἀγρῶν). ὅλα. ὅσα. εἶχε. ....
 ὁ. καὶ. ἔδενοντο. καὶ. ἔδενοντο. καὶ. ἔδενοντο. ....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἡμερὶς 1915.

.....

.....

- στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *εργαλεῖον* .....

· ἔχουσιν· δὲ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἐν τῇ·
· ἐκκλησίᾳ· ἐκείνῃ· καὶ· ἐν· ἐκείνῃ·

- 17 —

φωτογραφίας) .τὸ γόργον... ἐξηραίνετο· εἰς... τὰ
 θωρήματα καὶ μετὰ... ἐδένετο· γερύβορρα.....
 μὲ κρυμμένη... ἢ μὲ βοόρρο.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

τὰ δεματία... ἐμεταγέροκο· μετὰ τὸ δέαιμο
 εἰς τὸ ἀλώνι... μὲ καὶ τῶα... ἐκωσθεκαῦτα
 σὲ δαμυνκίεσ... ὡς ὅτου... ἀμυνθεαῖν.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεματία. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνετα ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;

Ἐπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως...
 Ὁ χώρος καὶ τοποθετοῦνται καὶ δεματία γέμε-
 ται δεμνηκίοντα· ἐκωσθεκαῦτα καὶ ἐκα ἐ-
 καῖν ἐκὸ σωροῦ εἰς σωρὸν ἐκαυρωτά

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

Ἄνέκαθεν... ὑπῆρχεν... ἀλώνι... ἐκέρκετο...
 ἢ χωμάκινο... καὶ ἐμετ... ἐρίνεκο... ὁ φρυ-
 ριθμός καὶ μαρνωσὶ αἰσὶ... καὶ ἀγκυρα.....

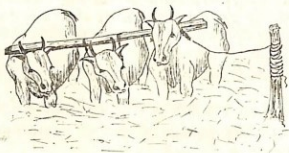
- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

τὰ ἀλώνια... ἐκακοσμενάζετο...
 ἐβω καὶ... φρυσιῶ... κωσθὰ... μαζί καὶ ἡ κα...
 κωσθὰ... ἐρίνεκο... ἀλώνια.....

ἔγωγε· γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ἐλάτουν καὶ...
 δεύοντες· ἐπεὶ γὰρ ὑμεῖς ποτε καὶ αὐτοὶ...

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἁλωνιοῦ δῦλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρουλουργός, δουκάνη, βουκάνη κ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ αὐτῶ νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Εἰς τὸ μέσον τοῦ αἵματος τοῦ ποσοδεύσαντος. Ζῆλον
 ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. 2 μέρων. ὁ. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις.
 τοῦ σώματος. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις.
 ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις.
 ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις. ἔχεις.

- 20 —

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα) *ἰα' ἀγωνί-
ζονται, ζωὰ περιφέρονται. περὶ τὸν ἀγωνιστικὸν
συνδεσμένον. εἰς εἰς βίαν διὰ σφαιρικοῦ, τὸ ὁμοῖον
αὐτοματιζέται. γαίμαρτες (φωγέεις) περὶ τὸν
γαίμαρ τοῦ γένους. ἔνα ὁραθὲν σφαίρην παραθεῖ γένω
ἐπὶ τοῦ γένους καὶ ἀφαιρῶν τὰ γένεα, (ἰα' ὁμοῖον μετὰ γένω)*

- γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμολύμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

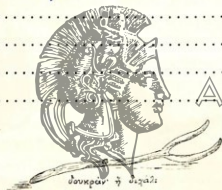
Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνια, δικριάνι,
βωλόςυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχανημα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ; .....

*ἰα' ἀφαιρῶν μηχανημα. ἀγωνίζονται μετὰ ζωὰ...
ἰα' ρεβίθια καὶ τὰ μύδια καὶ σκουμυδιὰ
μετὰ τὸ δουρό.*

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει ἀπὸ π.μ. 9 π.μ. ὡς π.μ. 5 π.μ. καὶ συνεχίζεται ἕως τοῦ μεσσημερίου ἡμέρας.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα-τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; .....

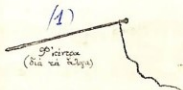
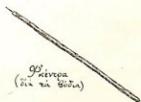
Μὲ τὸ δουκράνι ὁ γεωργὸς ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τοῦ ἀλωνιστικοῦ μηχανήματος τὰς ἀκόπους στάχους.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Χρησιμοποιεῖται καὶ καμνίσκος διὰ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων, ὁ ὅστις εἶναι 1,30 - 1,50 ἀπὸ γύψου καὶ εἶναι ἄκρη διττάρι (χοιρί) ὡς 1,50 μέτρα, σχεδίου (1)

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχῶν ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . . . .

Μία εργασία με δεκάκια

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Οι άγνωστοί μας εταίροι... θέλουμε...

- 17) Ποιοι άλλωνίζουν : ο ίδιος ο γεωργός με ιδικά του ζώα ή υπάρχον (ή υπάρχον ακόμη) ειδικοί άλλωνιστές (έν Αιτωλία: βαλμαδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι άλλωνιστάτοι και άγωγιατές), οι όποιοι είχαν βόδια ή αλογα και ανέλαβαν τον άλλωνισμόν . . . . .

Agungo Condorrai. Kade. Enas. e{ye. 1-2.

...και εσύ γαυνάς εμένας στον άγγελο...

Букварна

- 18) Πλην τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Μόνον με κα ζωα

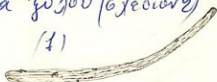
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; .....

... Дѣла... вънутрѣ

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.) *Διὰ τὸν γαλὴν πρέζοντα, κ.α.ο.*

για... εχικετο... χρησιμω... και... διωξου (εχεδω (2)).
και για την υποβοηθεια του του (εχεδω (2))

‘Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ’ ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; *ἔ. γίνετο... μ.έ. 5. - ! ο. κερ. β. οὐκ...
... μ.έ. δανιμαρσίαι...*

... με Σαντορίνη.....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

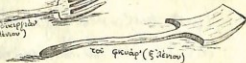
Ε. Π. Ἐδάφος καὶ μία ἀρχή.
Ὁ μοναδικὰ ἀνέβηκε μόνον εἰς τὸν
σφαιρῶν καὶ μαρμαρῶν.

- .....
...παραγινόμενα διαφόρων διανοητικών δρα-
...στηριών.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνατικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) τ. 1955... τὸν ο.χ. ἐργε
πρόσωπον... τὸν ο.χ. ἐργε... πρῶτον... πρῶτον...

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα; (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο; (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.. *Ὁ. ἀγωνισμένοι. σάκχες. χέχοποι. χελῶμα. Μὲ τὸ δικριάνι. πρὸ εἶχε. 3. δάκια. ἐμά. ζευακ. τὸ χελῶμα. καὶ τὸ χηρό. πρὸ ἔρικε. με. τὸ χελῶμα. γ. χελῶμα. (1). δικριάνι. (2). γ. χελῶμα. ....*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀγύρου

Ὁ σωτὴς ἔχει ἑαυτὸν ἐργασθῆναι... ἔχον πορνεύει
ἀπὸ αὐτοῦ βαΐζον... ἀπὸ αὐτοῦ φέρεται... ἔχει...
πορνεύει... φερεται...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. *Μὲ τὸ διακάνι... τοῦ ἄκαν. φεύζῃ. τὸ παρὰ ἄχυρα. πρὸ τοῦ φεύζου... τὸ ἀκῆμα. καὶ σὺ γινώσκωντες... αἰετ. (25)...*

ΑΘΗΝΑΝ

- 26 —

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .. *Ἡ.. γένεσις.. γίνεται.. ὁμοῦς.. κερῶτα*
ἀγρία.. με' ἕνα.. τῶο.. ποι.. γίνεται.. μότον.. για'.. κὸ
βιζάρει .....

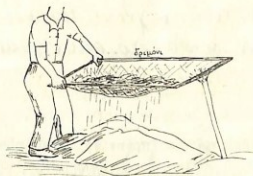
- 6) Ἐποὺ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μὲ τὸ.. δριμόνι.. ἀγατ'.. κερῶτα.. μένῃ σταχυνίδα
γύχεν.. αὐτὸ.. κερῶτα.. χονδρὰ.. ἀκάρνα .....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με' ὅπας διαφορῶν μεγεθῶν· π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρης, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

..... το. ἀρπύνη. π.έ. δασεία. ἀταρόχην. μεγέθειος. γρά
..... κα. θράνηκον. εἰ. νόμιμοι. μεσφεί. κα. ἐλναι.
..... νεφάχηνον. εἰν. κή. γη. το. γρομιά. π. καί
..... αραχμυρό.....
.....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

..... ἑνα. σωρός. π.έ. το. φτυάρι. χαράσσεται. εἰς τὴν
..... κορυφὴν. κα. σωροῦ. ἑνα. αταρόχην. π.έ. γρομιά.
..... κατόκων. κα. γρομιά. ἐμπηγνύεται. εἰς τὴν κα.
..... ρυφὴν. κα. σωροῦ. π.έ. γρομιά. καὶ κα. χροτόν.....
.....

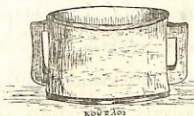
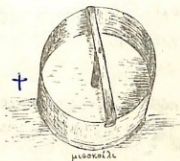
- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Ἰπ. μάκιν. μέρος. κα. δασεία.

..... κα. ἡ. μασσονιῶ. ρίχνουν. μαφιδόφωρζα. αράς.
..... ωρογύρουν. ἀνέδ. κα. σωροῦ.....
.....

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθῶν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Ἡ δεικνύει...*

*Πηχυνε... ὁ δεικνύει ἀπὸ ἀγνῆς, καὶ μετροῦσαν
μὲτὰ μίμονο ὅ. μισοκίονα. χωρητικότητος 12 ὀκ.
καὶ ἑξαιφνε καὶ ἔφευγε.....*

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

✓ α) τὸ παπαδιάτικο,

✓ β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

✓ γ) τὸ χυφτιάτικο,

✓ δ) τὸ ἀκουστιάτικο κλπ.

Ἐμφανίζονται μετὰ τὴν ἐργασίαν,

1 μίμονο

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν). *ὡς μέτρο χυφ. καὶ δημητριακῶν....
ἔχον ἓνα κενεὸν πῶς ἐξέγετο μίμονο ἢ μισοκίονα
καὶ πῶς καὶ μισοκίονα καὶ εἰκόνας πῶς χωρῶ-
θε 12 ὀκιάδες. Σήμερον δὲκ ἀρχαίων.....*

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *ἔφευγε καὶ οἰκίας ἀποδομεικῶν. ὁ*

*καρπὸς εἰς πιαστῶνα. ζύζινα ἢ καὶ εἰς μακαράτσια
(ραῦτα μᾶλιστα φαιμένα εἰς αἰωνίαν μετὰ βλάστησιν).....*

4) Τὸ ἀχυρὸν ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Δίωξαι... αὐτὸν... ἀγνῶν... ἐργα-
 ναῖν... ἐνὰ μαγνῆτι... ἢ... μερομήτει... καὶ... ἐνὶ
 παροδικοῦσαν... αὐτὸν... ἀγνῶν...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...
 Κανὼν... ἐνὶ διάρκειαν... τοῦ... θερισμοῦ... ἐκαστῶν
 καὶ... καὶ... ἀπολελυμένους... ἀγνῶν...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα της ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον ἀκρότην καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀνάμια φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

1) Ἐνὶ... ἀποκριάς... 2) Ἐσπέρας... 23^{ης} Ἰουνίου...
 3) Ἐνὶ... ἀποκριάς... 23^{ης} Ἰουνίου...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...
 ... Ἐνὶ... ἀποκριάς... 23^{ης} Ἰουνίου...

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

guzne

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν· παιδιά, ηλικιωμένοι, ποιος άλλος ; ...

... Συμπληρώστε τον χώρο που σας δίνεται...

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; *Αν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

...⁴Οδοι συζητούν... ζήσα... και... αήσαν... κάποιον

...pour leurs aînés.

3) Πώς γίνεται η συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

... ἔπειτα ὁμοῦ ἐλθὼν ἐπὶ ὁμοῦ καὶ ὁμοῦ

ἐκείνοι ἀναβάντες πάλιν συνέστησαν·

[illegible]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχάρια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

2) Αφαιρέσεις, πρόσθεσις, διόρθωσις.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

...Ανδρέας... και μετά... χέρια

...δυνάμει... ἐκείνου... ὑπὸ βασιλείᾳ...

Харман

... Kupa... der ziverran...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἑκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Κρυονερίῳ τῇ 14-2-1970
 Ἡ Διευθύντρια τοῦ Ἐργασίου
 Βασιλική
 Ἀδαράνια Μωαμένη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κουρδισαν
Καραβιμ

Μωυσιδης
Αδαμιας

βλ. Γαζαβαν εν Γαζαβαν

βλ. Γαζαβαν

